

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 26 april 1923 kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om förhöjda tullsatser för färska päron och äpplen.

(1:sta avd.)

Till bevillningsutskottet hava hänvisats flera motioner, vilka avse förhöjda tullsatser å färska päron och äpplen.

Sålunda har i en inom första kammaren väckt motion, nr 11, herr *Boberg* hemställt, »att riksdagen måtte besluta, det tullen å utländska äpplen och päron under tiden 1 september—1 mars skall utgå med 30 öre per kg.»

Vidare har i likalydande motioner, nr 54 i första kammaren av herr *Elof Andersson* m. fl. och nr 119 i andra kammaren av herr *Magnusson* i Skövde m. fl., hemställts, »att riksdagen behagade besluta, att tullsatsen å färska päron, stat. nr 107 D, och färska äpplen, stat. nr 107 E, under tiden 1 september—1 februari finge utgå med trettio (30) öre per kg.»

Slutligen har i ävenledes likalydande motioner, nr 101 i första kammaren av herr *Johan Johansson* m. fl. och nr 67 i andra kammaren av herr *Svensson* i Grönvik m. fl., hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att tullsatsen å färska päron, stat. nr 107 D och färska äpplen, stat. nr 107 E under tiden 1 september 1923—1 januari 1924 må utgå med 30 öre per kilogram.»

Då 1906 års tulltaxekommitté år 1909 framlade sitt förslag till tulltaxa, gällde för alla färska frukter en tullsats av 10 öre för kilogram. Kommittéförslaget upptog emellertid för bland annat färska päron och äpplen en tullsats av 15 öre för kilogram. Till stöd härför anförde kommittén i huvudsak följande.

I fråga om åsättande av tull å till gruppen frukter, bär etc. hörande ätbara varor hade motsatta intressen funnit uttryck i de till kommittén inkomna framställningar, i det att den inhemska trädgårds-skötselns målsmän påyrkat ett kraftigt skydd för sin näring, under det att representanter för den vegetarianska rörelsen hemställt om tullfrihet

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 9 häft. (Nr 16.)

i största möjliga utsträckning. Kommittén ansåge sistberörda intresse icke böra få utgöra hinder för beredande av erforderligt skydd åt den inhemska trädgårdsodlingen; och syntes det kommittén så mycket mera påkallat att söka främja denna näring, som densamma kunde i stor utsträckning bedrivas av landets småbrukare. Då gällande tull för färska frukter och bär visat sig otillräcklig såsom skydd mot en tidtals synnerligen skarp konkurrens, förefunnes fog för en tullförhöjning, vilken emellertid, i betraktande av den stora förbrukningen av färsk frukt och denna varas karaktär av en allmänt mycket uppskattad förbrukningsartikel, borde begränsas så, att den icke i händelse av dåliga fruktår kändes allt för besvärande. Kommittén, som med hänsyn till sistberörda förhållande icke kunnat fästa avseende vid ett från flera håll framställt förslag om en tull av 25 öre för kilogram, ansåge det nödiga skyddet kunna vinnas med en tullsats av 15 öre.

Den av Kungl. Maj:t till 1910 års riksdag avgivna propositionen om ny tulltaxa upptog kommitténs förenämnda förslag. Samma riksdags bevillningsutskott hemställde emellertid i anledning av en i ämnet väckt motion, att tullsatsen 10 öre för kilogram måtte bibehållas för, bland annat, färska päron och äpplen. Utskottets förslag i denna del godkändes av riksdagen.

Vid 1921 års riksdag väcktes i andra kammaren av herr Larsson i Jonsjö en motion, nr 105, i vilken hemställdes, att riksdagen måtte besluta, att tullsatsen å färska päron och äpplen under tiden 1 augusti—1 februari skulle utgå med 30 öre för kilogram. Motionen avsåg sålunda en varaktig, om än till en del av året begränsad förändring av tulltaxan. I avgivet betänkande, nr 23, hemställde sistnämnda riksdags bevillningsutskott, att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Av åtta reservanter framställdes yrkande om en tullsats av 30 öre för kilogram å färska päron och äpplen under tiden 1 augusti 1921—1 februari 1922. Riksdagens båda kamrar biföllo utskottets förenämnda hemställan.

Den av Kungl. Maj:t till 1921 års riksdag avgivna propositionen, nr 366, med förslag om höjning av vissa finanstullar avsåg bland annat rubriken 107: frukter, färska, andra slag. I fråga om nämnda rubrik hade tull- och traktatkommitténs tullavdelning i ett den 3 juni 1921 avgivet utlåtande, vilket låg till grund för propositionen, anfört följande:

»Till denna rubrik hänföres såväl inhemsk frukt (äpplen och päron) som sydfrukt (apelsiner, citroner m. m.). För den förra kategorien har ingen tullförhöjning föreslagits, då tullen åtminstone under en del av året är att betrakta som skyddstull. För den senare föreslås en höjning till två och en halv gånger den nuvarande tullen eller 25 öre per kilogram.»

Till följd härav hade tullavdelningen föreslagit ändrad lydelse av rubriken 107, vilket förslag, jämväl i enlighet med Kungl. Maj:ts proposition och bevillningsutskottets hemställan, godkändes av riksdagen.

Vid 1922 års riksdag väcktes ånyo förslag om förhöjning av tullen å färska päron och äpplen. Sålunda hemställdes i likalydande motioner, nr 53 i första kammaren av herr Elof Andersson m. fl. och nr 133 i andra kammaren av herr Magnusson i Skövde m. fl., att riksdagen måtte besluta, att tullsatsen å färska päron och äpplen skulle under tiden 1 september—1 januari utgå med 30 öre för kilogram. Även denna motion avsåg sålunda en varaktig förändring av tulltaxan. Under framhållande härav och med hänvisning till den pågående utredningen inom tull- och traktatkommittén, avstyrkte bevillningsutskottet bifall till motionerna. Mot nämnda beslut reserverade sig hälften av de i beslutet deltagande. Av 10 reservanter yrkades nämligen bifall till motionerna i så måtto, att den ifrågasatta högre tullen måtte bestämmas att utgå under tiden 1 september—31 december 1922. I enlighet med utskottets hemställan föranledde motionerna icke någon riksdagens åtgärd.

Efter förenämnda, år 1921 beslutade ändring av tulltaxerubriken 107 har den av de nu föreliggande motionerna berörda delen av tulltaxan följande lydelse:

Nuvarande lydelse.

Frukter (av träd) och bär:

färska eller enbart kokade, även krossade eller på annat sätt sönderdelade:

106.	— — — — — — — — — — — — — — — —
106 ¹ / ₂ .	— — — — — — — — — — — — — — — —
	andra slag ej särskilt nämnda:
107 a.	päron och äpplen samt bär 1 kg. 10 öre.

De föreliggande motionerna avse, på sätt ovan återgivits, en förhöjning under en del av året av tullsatsen för färska päron och äpplen till 30 öre för kilogram, motionerna nr 101 i första och nr 67 i andra kammaren en tillfällig och de övriga motionerna en varaktig dylik förhöjning. Genom den ifrågasatta tullförhöjningen vilja motionärerna bereda skydd åt de svenska fruktodlarna för övermäktig utländsk konkurrens. I fråga om den närmare motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Motionerna.

Importen till Sverige av färska päron och äpplen uppgick under åren 1909—1913 till i medeltal 3,577 ton per år. Under de tre senaste

Statistik.

åren har denna import varit avsevärt större. Den uppgick nämligen år 1920 till 11,029 ton — den största kvantitet som något år hit importerats — samt år 1921 till 7,274 ton och år 1922 till, enligt preliminära uppgifter, 6,530 ton. Av importkvantiteterna infördes under tiden 1 september—31 december eller den tid, då i allmänhet god svensk frukt rikligen finnes att tillgå, år 1920 6,587 ton, år 1921 3,428 ton och år 1922 2,450 ton. Under samma tid år 1913 infördes blott 1,290 ton. Fördelningen av importen år 1922 å olika månader och länder framgår närmare av en såsom bilaga vid detta betänkande fogad sammanställning.

*Utskottets
yttrande.*

De äpplen och päron, som odlas i Sverige utgöras till väsentlig del av sådana sorter, vilka icke tåla lagring under längre tid. För att icke gå förlorad måste denna frukt, som vid utveckling under normala väderleksförhållanden torde vara i smak i allmänhet överlägsen och i utseende ofta jämgod med den importerade, konsumeras under höstmånaderna. Tillgången på svenska päron och äpplen av god beskaffenhet torde under nämnda tid av året i allmänhet vara tillräckligt stor för att täcka åtminstone större delen av det inhemska behovet. Under samma tid införas emellertid, såsom de statistiska siffrorna visa, stora kvantiteter utländska päron och äpplen. Marknaden blir härigenom överfylld, och för våra fruktodlare, vilka till stor del bestå av småbrukare och lägenhetsägare, uppstå betydande svårigheter att vinna avsättning för den av dem odlade frukten. I vissa trakter av landet händer det sålunda, såsom allmänt är känt, att det icke lönar sig för fruktodlarna att ens taga vara på frukten, och ofta använda de den, för att den icke skall alldeles förfaras, till kreatursfoder.

Det har framhållits, att avsättningsmöjligheterna för svensk frukt skulle kunna förbättras genom strängare sortering och omsorgsfullare förpackning av frukten samt genom en ändamålsenligt organiserad frukt-handel. Å dessa områden hava också avsevärda framsteg gjorts under de senaste åren tack vare fruktodlarföreningarnas arbete i de olika orterna samt pomologiska föreningens rådgivande och upplysande verksamhet. Men det organisations- och upplysningsarbete, som härutinnan pågår, har ännu icke nått tillräckligt långt för att kunna skänka den svenska fruktodlingen erforderlig styrka i konkurrensen med importen. Den inhemska odlingen av ifrågavarande frukter är därför otvivelaktigt i behov av den lättnad i trycket från den övermäktiga importen, som ett ökat tullskydd skulle kunna bereda.

Emot en dylik tullförhöjning har anmärkts, att, eftersom den ut-

ländska frukten i allmänhet betingat högre priser än den svenska och detta i sådan grad, att prisskillnaden uppgått till högre belopp än tullsatsen, en tullförhöjning icke skulle verka ökning i priset på den inhemska frukten och därför icke skulle vara av någon betydelse för svensk fruktodling. Även utskottet har givetvis beaktat berörda förhållanden. Då utskottet tänkt sig, att en höjning av tullsatsen för päron och äpplen skulle kunna stödja den svenska fruktodlingen i konkurrensen med importerad frukt, har utskottet icke heller räknat med någon väsentlig av tullförhöjningen förorsakad prisstegring å svensk frukt utan med en minskad köplust beträffande den genom ökning i tullsatsen fördyrade utländska frukten och med sålunda vidgade avsättningsmöjligheter för den svenska frukten.

Mot en tullförhöjning, vars verkningar torde kunna antagas bliva i huvudsak begränsade till de nu angivna, lära icke kunna göras några erinringar ur synpunkten av den fördyring, som densamma förorsakar, ty den utländska frukten är redan nu genom de priser, densamma betingar, i huvudsak tillgänglig endast för de mera köpkraftiga. Det förtjänar även påpekas, att, i den mån de genom en tullförhöjning stegrade priserna på utländsk frukt icke avhålla från inköp, tullen kommer att verka såsom en lämplig finanstill.

Av sålunda angivna skäl har utskottet ansett sig böra förorda den i de ifrågavarande motionerna föreslagna höjningen av tullen å färska päron och äpplen.

I anslutning till vad ovan anförts om den tid, under vilken svensk frukt huvudsakligen är tillgänglig, har utskottet ansett, att tullförhöjningen bör begränsas till tiden 1 september—31 december. Då utskottet vidare icke velat genom ett förslag om en varaktig tullförhöjning föregripa tull- och traktatkommitténs utredning, har utskottet anslutit sig till det i motionerna nr 101 i första kammaren och 67 i andra kammaren gjorda yrkandet, enligt vilket tullförhöjningen avser endast innevarande år.

Beträffande avfattningen av det beslut, som utskottet sålunda går att tillstyrka, har det syns utskottet lämpligast, att den endast för viss tid höjda tullsatsen fastställs i form av en tilläggstull till den gällande tullsatsen och införes i en anmärkning under rubriken 107 a.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av motionerna
I:11 av herr Boberg, I:54 av herr Elof Andersson m.
fl. och II:119 av herr Magnusson i Skövde m. fl., I:101

Bevillningsutskottets betänkande Nr16.

av herr Johan Johansson m. fl. och II:67 av herr Svensson i Grönvik m. fl., om förhöjning av tullen å färska päron och äpplen, besluta, att under rubriken 107 a i gällande tulltaxa skall införas följande anmärkning:

Anm. För päron och äpplen, hänförliga till rubriken 107 a, tillkommer under tiden 1 september—31 december 1923 en tilläggstull av 20 öre per kilogram.

Stockholm den 2 mars 1923.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Antonsson*, *Wigforss*, *Rune*, *Björnsson*, *Pers*, *Bärg* i Katrineholm*, *Johansson* i Kullersta, *Lithander*, *Sköld*, *Henrikson*, *Alexis Björkman*, *Heyman*, *Ericson* i Obergå, *Johan Bergman*, *Bengtsson* i Kullen, *Lövgren* i Nyborg, *Jönsson* i Fridhill och *Olsson* i Golvvasta.

*) Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservation

av herrar *Röing*, *Wigforss*, *Björnsson*, *Bärg* i Katrineholm, *Johansson* i Kullersta, *Sköld*, *Alexis Björkman*, *Johan Bergman* och *Lövgren* i Nyborg, vilka ansett, att utskottets betänkande bort hava följande lydelse:

»Till bevillningsutskottet hava etc. — — — (= utskottet) — — — hänvisa till motionerna.

I fråga om de förslag, som avse en varaktig ändring av tulltaxan, är utskottets ståndpunkt densamma som beträffande liknande förslag intogs av 1921 och 1922 års bevillningsutskott. Utskottet erinrar sålunda om den inom tull- och traktatkommittén pågående utredningen, vars resultat enligt utskottets mening icke böra föregripas.

Vad beträffar frågan om vidtagande av tillfälliga ändringar i tulltaxan, har utskottet först velat fästa uppmärksamheten på, att i den svenska marknaden utländska päron och äpplen i regel betingat avsevärt högre pris än svenska och att prisskillnaden uppgått till betydligt högre belopp än tullsatsen. Priset å utländsk frukt torde därför knappast hava i allmänhet verkat nedpressande på priset å svensk frukt. Om utländska päron och äpplen trots den stora prisskillnaden hittills vunnit avsättning, så lär en tullförhöjning med 20 öre för kilogram svårligen i och för sig kunna åstadkomma ändring i detta förhållande, i allt fall icke i sådan omfattning att avsättningsmöjligheterna för svensk frukt härav skulle i någon nämnvärd mån påverkas.

I anslutning härtill har utskottet velat erinra om, att uti de likalydande motionerna nr 54 i första och nr 119 i andra kammaren framhållits, att handeln med utländsk frukt för närvarande vore bättre organiserad än handeln med svensk. Å detta område synes det även utskottet, att våra fruktodlare i första hand böra inrikta sig på att genomföra förändringar till fromma för svensk produktion.

Men svårigheterna att vinna avsättning för svenska päron och äpplen torde knappast vara avhjälpda blott och bart genom tillskapandet av en bättre försäljningsorganisation. I ganska stor omfattning utgöras nämligen till salu utbudna svenska päron och äpplen utav mindre utvecklade eller mindervärdig frukt. Härtill kommer, att den utvecklade och felfria frukten ofta släppes ut i marknaden, utan att den mindre utvecklade eller skadade dessförinnan blivit fränskild. Den prima frukten tar härigenom skada och förlorar i utseende, och ett mindre gott ekonomiskt utbyte av skörden erhålles. På senaste år har en förbättring i nu angivna avseende börjat genomföras, i det att sorteringen av frukten skett både strängare och mera allmänt än förut. Förpackningen av frukten har även börjat göras omsorgsfullare. Men ännu har man i dessa hänseenden icke — med få undantag — kommit så långt, att den svenska frukten kunnat jämföras med den utländska. Uti den utländska fruktens jämnhet, utseende och goda förpackning har man nog också att söka främsta orsaken till att densamma trots sitt höga pris i förhållande till den svenska kunnat vinna avsättning, detta oaktat den svenska frukten beträffande en del sorter i fråga om smak överträffat eller åtminstone varit likställd med den utländska. Fortsatta bemödanden i den inslagna riktningen synas därför också vara ett villkor för vinnande av ökad avsättning av svenska päron och äpplen.

Utskottet har ytterligare velat påpeka, att i vissa trakter av landet överproduktion av päron och äpplen förekommer samt att möjligheten

att från sådana trakter överflytta överskottet i främsta rummet är en fraktkostnadsfråga.

Slutligen har det synts utskottet olämpligt, att i dessa tider, då de flesta måste till det yttersta söka inskränka sina utgifter, införa en tullförhöjning å ett så allmänt brukat gott närings- och sunt njutningsmedel som frukt.

Under återopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att motionerna I: 11 av herr Boberg, I: 54 av herr Elof Andersson m. fl. och II: 119 av herr Magnusson i Skövde m. fl., I: 101 av herr Johan Johansson m. fl. och II: 67 av herr Svensson i Grönvik m. fl., om förhöjning av tullen å färska päron och äpplen, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.»

Bilaga.

Sveriges import av färska päron och äpplen år 1922.
(Uppgifterna preliminära.)

	Storbri- tannien kg.	Tysk- land kg.	Italien kg.	U. S. A. kg.	Tjecko- slova- kien kg.	Neder- länderna kg.	Dan- mark kg.	Övriga länder kg.	Summa kg.
Jan.	102,644	133,064	27,295	62,295	—	129,623	72,980	70,844	598,745
Febr.	82,328	24,534	8,035	114,712	—	58,343	45,331	9,404	342,687
Mars	480,457	42,855	6,651	62,731	—	63,378	27,134	357	683,563
April	233,902	20,291	—	305,742	—	14,759	24,544	12,559	611,797
Maj	231,999	—	—	102,091	5,210	318	16,364	363	356,345
Juni	319,055	376	450	20,676	—	—	12,457	12,362	365,376
Juli	212,860	3,065	—	—	—	608	17,051	4,020	237,604
Aug.	27,722	174,307	440,457	17	176,960	12,542	31,829	19,751	883,585
Sept.	295	269,938	158,795	5	236,824	51,415	20,778	15,203	753,253
Okt.	911	112,627	129,386	56	103,561	20,824	32,993	21,002	421,360
Nov.	4,280	247,069	215,381	30,257	68,751	17,524	8,853	31,208	623,323
Dec.	87,169	300,459	89,348	88,071	38,889	22,930	9,026	16,638	652,530
Summa	1,783,622	1,328,585	1,075,798	786,653	630,195	392,264	319,340	213,711	6,530,168
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
1 sept.—31 dec. ...	3.8	38.0	24.1	4.8	18.3	4.6	3.0	3.4	100
Hela året	27.3	20.3	16.5	12.0	9.7	6.0	4.9	3.3	100